

معاونت بهداشت

قوانین و مقررات حفاظت از خاک

ارائه کننده: خانم مهندس ناهید حسن زاده رئیس گروه سلامت خاک و پسماند

- ▶ با توجه به نقش حیاتی خاک در تولید مواد غذایی، حفظ سلامت خاک از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است. آلودگی خاک به مواد شیمیایی، فلزات سنگین و مواد رادیواکتیو، از جمله چالش‌های اصلی در این زمینه هستند.
- ▶ ما برای سلامت خود، نیازمند مراقبت از خاک هستیم. سفره اصلی غذای ما خاک است. بیشتر آنچه که می‌خوریم و می‌نوشیم، ریشه در خاک دارد.
- ▶ در عین حال، خاک می‌تواند به عناصری سمی مثل سرب، کادمیم، آرسنیک و میکروب‌های بیماری‌زا و سموم آلوده شود و در نهایت، با ورود به بدن ما، منشا بسیاری از بیماری‌ها از جمله انواع سرطان باشد.

معاونت بهداشت

نکات بهداشتی خاک و سلامت انسان

- ▶ سلامت خاک و امنیت غذایی
- ▶ مدیریت پسماند و سلامت خاک
- ▶ مدیریت فاضلاب و پساب و سلامت خاک
- ▶ کودها و سلامت خاک
- ▶ سموم و سلامت خاک
- ▶ نقش سیاست‌گذاران در حفظ سلامت خاک

معاونت بهداشت

قوانین و مقررات حفاظت از خاک

قانون حفاظت از خاک مصوب ۱۳۹۸/۰۳/۰۴

- قانون حفاظت از خاک مصوب ۱۳۹۸/۰۳/۰۴ مشتمل بر بیست و شش ماده و چهارده تبصره در جلسه علنی مجلس شورای اسلامی تصویب شد و به تأیید شورای نگهبان رسید.

آیین نامه اجرایی قانون حفاظت از خاک مصوب ۱۴۰۲/۱۰/۲۴

- هیئت وزیران در جلسه ۱۴۰۲/۱۰/۲۴ به پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی (با همکاری سازمان حفاظت محیط زیست، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان برنامه و بودجه کشور) و به استناد ماده (۲۶) قانون حفاظت از خاک مصوب ۱۳۹۸، آیین نامه اجرایی قانون مذکور تصویب شد.

قوانین و مقررات حفاظت از خاک

شیوه نامه تعیین مصادیق تخریب خاک

- تصویب نامه هیئت وزیران با شماره ۱۲۷۳۶۳/ت ۶۴۱۱۵/ه مورخ ۱۴۰۴/۰۸/۰۵ با موضوع «شیوه نامه تعیین مصادیق تخریب خاک» به پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی با همکاری سایر دستگاه های اجرایی تهیه شده است

حدود مجاز آلودگی خاک و آلاینده های ورودی به آن برای کاربری های مختلف خاک و راهنماهای آن

- سازمان حفاظت محیط زیست

دستورالعمل و ضوابط فنی استفاده از پساب در خاک

- سازمان موظف است با هماهنگی دستگاه های اجرایی ذی ربط، دستورالعمل و ضوابط فنی استفاده از پساب در خاک را ظرف یک سال از تاریخ ابلاغ این آیین نامه تهیه و ابلاغ نماید.
- ۱۴۰۴/۱/۲۷

تعاریف

► تعریف خاک: پیکره ای طبیعی، متحول و پویا که حاصل مجموعه ای از واکنش های فیزیکی، شیمیایی و زیستی است و متأثر از آب، اقلیم و موجودات زنده در طی زمان بر روی پوسته زمین یا سنگ مادر به وجود می آید. این تعریف شامل خاک درجا و رسوبی نیز می شود.

► آلودگی خاک: آمیختن یک یا چند ماده خارجی به خاک یا پخش آنها بر سطح خاک به میزانی که کیفیت فیزیکی، شیمیایی یا زیستی آن را به نحوی تغییر دهد که برای انسان یا سایر موجودات زنده یا گیاهان و یا آثار و ابنیه زیان آور باشد. این تعریف، آلودگی پوشش های آبرفتی و سنگی سطح زمین را نیز در بر می گیرد.

معاونت بهداشت

- ▶ ماده آلاینده: هر نوع ماده یا عامل فیزیکی، شیمیایی و زیستی (بیولوژیکی) که باعث آلودگی خاک گردیده و یا به آلودگی آن بیفزاید.
- ▶ آلوده کننده: تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی که به هر نحو باعث آلودگی خاک شوند.
- ▶ کاربری خاک: نوع استفاده از خاک به عنوان بستری مناسب برای فعالیت های کشاورزی، منابع طبیعی، صنعتی، معدنی، خدماتی و امور زیربنایی
- ▶ کود: هر ماده آلی، زیستی یا معدنی با منشأ طبیعی یا مصنوعی که به خاک یا گیاه اضافه می شود تا یک یا چند عنصر ضروری برای رشد گیاه را تأمین کند.
- ▶ سموم: کلیه ترکیبات آلی و معدنی که به منظور کنترل آفات نباتی، انباری و خانگی به صورت جامد، مایع و گاز به کار برده می شود.

معاونت بهداشت

- وضعیت اضطرار: مواقعی است که آلودگی خاک، موجب آلودگی منابع آب (سطحی و زیرزمینی) شود، به گونه ای که سلامت انسان و محیط را دچار مخاطره جدی کند.
- ماده ۱۵ - سازمان مکلف است نسبت به شناسایی واحدهای آلاینده خاک اقدام نموده و به آلوده کننده اخطار دهد که ظرف مهلت معینی متناسب با نوع ماده آلاینده نسبت به حذف و رفع منشأ آلودگی، بازسازی خاک و جبران خسارت وارده اقدام کند.
- در صورتی که اشخاص ذی نفع نسبت به اخطار یا دستور سازمان معترض باشند، می توانند برای یکبار از سازمان درخواست تمدید مهلت مذکور را نمایند.
- مستتکف علاوه بر توقف فعالیت، رفع آلودگی و جبران خسارت زیست محیطی به جزای نقدی دو تا پنج برابر خسارت وارده و در صورت تکرار علاوه بر موارد یاد شده به حداکثر جزای نقدی با حکم مراجع قضائی محکوم می شود.
- تبصره - در صورتی که آلودگی ایجاد شده، محیط زیست و یا **سلامت** را با وضعیت اضطراری مواجه کند، سازمان بدون اخطار قبلی رأساً نسبت به توقف موقت تمام یا قسمتی از فعالیت واحد آلاینده که موجب آلودگی می شود اقدام خواهد کرد و آلوده کننده به حکم مرجع قضائی علاوه بر حذف و رفع منشأ آلودگی، اعاده به وضعیت سابق و جبران خسارت، به حداکثر جزای نقدی محکوم می شود.

معاونت بهداشت

► ماده ۵ -دستگاههای اجرائی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۸/۷/۱۳۸۶ مکلفند مطابق مقررات مالی دولت، در مبادله موافقتنامه ها اعتبارات لازم جهت پیشگیری یا جبران خسارت ناشی از آلودگی و یا تخریب خاک را پیش بینی کنند.

معاونت بهداشت

► ماده ۱۰ قانون حفاظت از خاک

مسئولیت مدیریت و نظارت بر ورود، تولید، بسته بندی، توزیع، فروش، مصرف و ثبت و پایش کیفیت انواع کودها، بهسازهای خاک و بهبوددهنده های رشد شیمیایی - آلی و زیستی بر عهده وزارت می باشد.

► تبصره -سموم موضوع قانون حفظ نباتات مصوب ۱۵/ ۲/ ۱۳۴۶ تابع دستورالعمل های زیست محیطی و سایر قوانین و مقررات مربوط می باشد.

معاونت بهداشت

گزارش اقدامات به عمل آمده وزارت بهداشت در قانون حفاظت از خاک

شماره ماده	شماره تبصره	متن	دستگاه متولی	دستگاه همکار	اقدامات انجام شده	شماره مکاتبات مربوطه
ماده ۷	بند پ	تهیه نقشه‌های پهنه بندی خاک کشور از نظر کانی شناسی زیست محیطی و زمین شناسی پزشکی و کشاورزی برای استفاده بهینه از خاک در راستای بررسی ظرفیت بیماری زایی خاک و تأمین امنیت غذایی و توسعه پایدار با در نظر گرفتن ساختار زمین شناختی و شیمیایی زمین (ژئوشیمیایی) کشور با همکاری سازمان، وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، نیرو، صنعت، معدن و تجارت و سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور	وزارت جهاد کشاورزی	سازمان، وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، نیرو، صنعت، معدن و تجارت و سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور	استعلام نظر در خصوص ضوابط اجرایی نحوه جلوگیری از تخریب خاک و کاهش خطرات در طرح (پروژه)ها و برنامه‌های عمرانی و توسعه‌ای، شهری، صنعتی و عملیات معدنی	استعلام نظر در خصوص ضوابط اجرایی نحوه جلوگیری از تخریب خاک و کاهش خطرات در طرح (پروژه)ها و برنامه‌های عمرانی و توسعه‌ای، شهری، صنعتی و عملیات معدنی نامه شماره: ۱۱۸۰/۳۰۰ ۰۹/۰۹/۱۴۰۴

شماره ماده	شماره تبصره	متن	دستگاه متولی	دستگاه همکار	اقدامات انجام شده	شماره مکاتبات مربوطه
ماده ۹	بند الف	سازمان ملی استاندارد مکلف است با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان حفاظت محیط زیست و وزارت نسبت به تدوین استاندارد انواع کود، آفت کش ها، سم و بهبود دهنده های رشد گیاه اقدام کند.	سازمان ملی استاندارد	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان حفاظت محیط زیست و وزارت جهاد کشاورزی	دعوت به همکاری توسط دستگاه متولی صورت نگرفته است	
ماده ۹	بند ب	وزارت مکلف است با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان حفاظت محیط زیست نسبت به تهیه دستورالعمل مصرف انواع کود، آفت کش ها، سم و بهبود دهنده های رشد گیاه در مزارع و واحدهای تولید کشاورزی، دامی و شیلاتی اقدام کند.	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان حفاظت محیط زیست	دعوت به جلسه، همچنین استاندارد مرز بیشینه برخی آفت کش ها توسط سازمان ملی استاندارد در سال های قبل تدوین و ابلاغ شده است	شماره ۴۰۹۳۸۰ مورخ ۱۱/۱۲/۱۴۰۳
ماده ۹	بند ج	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است با همکاری سازمان حفاظت محیط زیست نسبت به تعیین حدود مجاز باقی مانده انواع کود، آفت کش ها، سم و بهبود دهنده های رشد گیاه در محصولات کشاورزی، دامی و شیلاتی اقدام کند، به طوری که محصولات مذکور هیچگونه تهدیدی برای سلامت انسان نباشد.	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	سازمان حفاظت محیط زیست	پیگیری از سازمان غذا و دارو	شماره ۱۷۶۳۲ / ۳۰۰/ د مورخ ۲۳/۱۰/۱۴۰۳

شماره ماده	شماره تبصره	متن	دستگاه متولی	دستگاه همکار	اقدامات انجام شده	شماره مکاتبات مربوطه
ماده ۲۶		آیین نامه های اجرائی این قانون توسط وزارت با همکاری سازمان، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان برنامه و بودجه کشور تهیه می شود و ظرف مدت شش ماه به تصویب هیأت وزیران می رسد.	وزارت جهاد کشاورزی	سازمان، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان برنامه و بودجه کشور	در سال ۱۴۰۲ تدوین و ابلاغ شده است	شماره ۱۹۸۶۵۳/ت۵۸۳۳۱ هـ مورخ ۳۰/۱۰/۱۴۰۳

معاونت بهداشت

گزارش اقدامات به عمل آمده وزارت بهداشت در آیین نامه اجرایی قانون حفاظت از خاک

شماره ماده	شماره تبصره	متن	دستگاه متولی	دستگاه همکار	اقدامات انجام شده	شماره مکاتبات مربوطه
ماده ۱۲		دستگاه های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶ موظفند هزینه های پیشگیری و جبران خسارت وارده به خاک (اعم از آلودگی و یا تخریب خاک)، ناشی از اقدامات، عملیات، طرح (پروژه) های عمومی، عمرانی، خدماتی، توسعه ای و معدنی خود را برآورد و در اعتبارات طرح تملک دارایی های سرمایه ای مرتبط با حوزه وظایف خود در بودجه سنواتی پیش بینی و در موافقتنامه های ذی ربط برای مبادله با سازمان برنامه و بودجه کشور نیز درج و با رعایت ماده (۳۰) قانون برنامه و بودجه کشور مصوب ۱۳۵۱ در سقف تخصیص هزینه و پرداخت نمایند.	دستگاه های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری		مکاتبه با دفتر حفاظت و مدیریت زیست محیطی آب و خاک سازمان حفاظت محیط زیست و دریافت پاسخ	طی نامه های ۳۰۶/۱۲۲۸ مورخ ۱۴۰۳/۰۴/۱۲ و شماره ۱۴۶۸۸/۳۲۰/۱۴۰۳ مورخ ۱۴۰۳/۰۴/۱۶ پیگیری شده است
ماده ۱۳	۵	وزارت مکلف است با همکاری دستگاه های موضوع بند (پ) ماده (۷) قانون، ضوابط اجرایی نحوه جلوگیری از تخریب خاک و کاهش خطرات در طرح (پروژه) ها و برنامه های عمرانی و توسعه ای، شهری، صنعتی و عملیات معدنی را تدوین و ابلاغ نماید.	وزارت جهاد کشاورزی	دستگاه های موضوع بند (پ) ماده (۷) قانون	دعوت به همکاری توسط دستگاه متولی صورت نگرفته است	

شماره ماده	شماره تبصره	متن	دستگاه متولی	دستگاه همکار	اقدامات انجام شده	شماره مکاتبات مربوطه
ماده ۱۶	۳	وزارت در ثبت انواع کودها، بهسازهای خاک و بهبود دهنده های رشد شیمیایی - آلی و زیستی علاوه بر اطلاعات تخصصی خود، ضوابط محیط زیستی و بهداشتی را از سازمان حفاظت محیط زیست، سازمان انرژی اتمی ایران، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان ملی استاندارد ایران، اعلام و در شیوه نامه درج خواهد نمود.	وزارت جهاد کشاورزی	سازمان حفاظت محیط زیست، سازمان انرژی اتمی ایران، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان ملی استاندارد ایران	استعلامی صورت نگرفته است	

معاونت بهداشت

شماره ماده	شماره تبصره	متن	دستگاه متولی	دستگاه همکار	اقدامات انجام شده	شماره مکاتبات مربوطه
ماده ۱۹		به منظور جلوگیری از آلودگی و تخریب خاک در اراضی کشاورزی و سلامت محصولات تولیدی، استفاده از فاضلاب در اراضی کشاورزی ممنوع است.			به معاونین بهداشت دانشگاه/دانشکده های علوم پزشکی سراسر کشور ابلاغ شده است	۵۳۶۰/۳۰۰- ۲۰/۱۲/۱۴۰۲
ماده ۱۹	۱	وزارت نیرو مکلف است موقعیت و اطلاعات تصفیه خانه هایی که پساب آنها مورد استفاده اراضی کشاورزی قرار می گیرد را به سازمان، وزارت و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اعلام نماید.	وزارت نیرو	سازمان، وزارت و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	اعلام نشده است	
ماده ۱۹	۲	سازمان موظف است با هماهنگی دستگاه های اجرایی ذی ربط، دستورالعمل و ضوابط فنی استفاده از پساب در خاک را ظرف یک سال از تاریخ ابلاغ این آیین نامه تهیه و ابلاغ نماید.	سازمان حفاظت محیط زیست	هماهنگی دستگاه- های اجرایی ذی ربط،	ابلاغ دستورالعمل بدون اعمال نظرات کارشناسی وزارت بهداشت	نامه شماره ۴۵۹۵۳/۱۰۰/۱۴۰۳ مورخ ۲۷/۰۱/۱۴۰۴ در خصوص ابلاغ دستورعمل و ضوابط فنی استفاده از پساب در خاک، ارسال نظرات تخصصی مرکز سلامت محیط و کار این حوزه طی نامه های شماره ۳۱۰۷/۳۰۶ به تاریخ ۰۶/۱۱/۱۴۰۳، شماره ۳۲۴۱/۳۰۶ به تاریخ ۳۰/۱۱/۱۴۰۳ و شماره ۳۳۴۴/۳۰۶ تاریخ ۱۸/۱۲/۱۴۰۳ متأسفانه نظرات اعلامی در متن پیش نویس نهایی، اعمال نشده و بدون تایید و اجماع کارشناسی ابلاغ شده است.

شماره ماده	شماره تبصره	متن	دستگاه متولی	دستگاه همکار	اقدامات انجام شده	شماره مکاتبات مربوطه
ماده ۲۰		وزارت موظف است با همکاری سازمان، وزارت نیرو، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت کشور و سازمان ملی استاندارد ایران، ضوابط فنی استفاده از لجن فاضلاب و یا مواد حاصل از فراوری آن در خاک به عنوان کود را ظرف یک سال از تاریخ ابلاغ این آیین نامه تدوین و ابلاغ نماید.	وزارت جهاد کشاورزی	سازمان، وزارت نیرو، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت کشور و سازمان ملی استاندارد ایران		استاندارد شماره ۲۲۹۶۷- جامدات زیستی تصفیه خانه های فاضلاب شهری- ویژگی ها و پایش» توسط موسسه استاندارد و همکاری دستگا های اجرایی در سال ۱۴۰۰ تدوین شده و طی نامه شماره ۳۰۶/۳۹۵۶ مورخ ۱۴۰۰/۰۹/۱۹ به به معاونین بهداشت دانشگاه/دانشکده های علوم پزشکی سراسر کشور ابلاغ شده است
ماده ۲۰	۲	وزارت موظف است با همکاری سازمان و وزارت نیرو و سایر دستگاه های ذی ربط ظرف یک سال از تاریخ ابلاغ این آیین نامه، ضوابط فنی و دستورالعمل اجرایی مدیریت زهاب های اراضی کشاورزی و گلخانه ها را به نحوی که متضمن جلوگیری از آلودگی و تخریب خاک شود، تهیه و ابلاغ نماید.	وزارت جهاد کشاورزی	سازمان و وزارت نیرو و سایر دستگاه های ذی ربط	دعوت به همکاری توسط دستگاه متولی صورت نگرفته است	
ماده ۲۰	۳	وزارت کشور مکلف است با همکاری سازمان، وزارت، وزارت نیرو و سایر دستگاه های اجرایی ذی ربط ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ این آیین نامه، آیین نامه مدیریت سپتاژ (لجن فاضلاب) و نحوه تخلیه آن به محیط پذیرنده با رعایت حدود مجاز و استانداردهای مربوط را تهیه و برای تصویب به هیئت وزیران ارائه نماید.	وزارت کشور	سازمان، وزارت، وزارت نیرو و سایر دستگاه های اجرایی ذی ربط	مکاتبه با سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور ، مکاتبه با معاون محترم حقوقی و امور مجلس	طی نامه های ۳۰۰/۶۵ مورخ ۱۴۰۳/۰۱/۱۵ ، ۳۰۰/۸۴۵ مورخ ۱۴۰۳/۰۳/۱۲ ، شماره ۳۰۰/۲۳۷۵ مورخ ۱۴۰۳/۰۷/۲۹ ، شماره ۳۰۰/۱۵۱۸۸ د مورخ ۱۴۰۳/۰۹/۱۲ پیگیری انجام شده است

ضرورت بازنگری قانون و آیین نامه

- ▶ با عنایت به جلسات کارگروه تخصصی ذیل ستاد ملی حفاظت از خاک مبنی بر ارسال پیشنهادات اصلاحی آیین نامه اجرایی قانون حفاظت از خاک، پیشنهادات اصلاحی در خصوص قانون حفاظت از خاک و آیین نامه اجرایی آن ارسال گردید.
- ▶ چالش اصلی عدم اجرایی شدن قانون و آیین نامه اجرایی آن:
  - ضعف ضمانت اجرایی (تحول مقرراتی بدون اجرا)
  - نادیده گرفتن پیوند داده، سلامت عمومی و واقعیت‌های میدانی خاک کشور
  - تعیین ضرب‌الاجل‌های شش‌ماهه و یک‌ساله برای تدوین چندین دستورالعمل ملی
  - فقدان رویکرد داده‌محور و شفافیت
- که ضرورت بازنگری قانون و آیین نامه را بیش از پیش نمایان می‌کند.

معاونت بهداشت

دستورالعمل و ضوابط فنی استفاده از پساب در خاک

بر مبنای

به استناد تبصره ۲ ماده ۱۹ آیین نامه اجرایی قانون حفاظت از خاک، دستورالعمل و ضوابط فنی استفاده از پساب شرح زیر ابلاغ می گردد:

دستورالعمل و ضوابط فنی استفاده از پساب در خاک

ماده ۱- اصطلاحات به کار رفته در این دستورالعمل و ضوابط دارای تعاریف و معانی مشروح زیر بر اساس قانون و آیین نامه اجرایی قانون حفاظت از خاک است:

الف - قانون: قانون حفاظت از خاک مصوب ۱۳۹۸.

ب - سازمان: سازمان حفاظت محیط زیست

پ - وزارت: وزارت جهاد کشاورزی

ت - خاک: پیکره ای طبیعی، متحول و پویا که حاصل مجموعه ای از واکنش های فیزیکی، شیمیایی و زیستی است و متأثر از آب، اقلیم و موجودات زنده در طی زمان بر روی پوسته زمین یا سنگ مادر به وجود می آید. این تعریف شامل خاک درجا و رسوبی نیز می شود (مطابق بند (پ) ماده ۱ قانون).

ث - آلودگی خاک: آمیختن یک یا چند ماده خارجی به خاک یا پخش آنها بر سطح خاک به میزانی که کیفیت فیزیکی، شیمیایی یا زیستی آن را به نحوی تغییر دهد که برای انسان یا سایر موجودات زنده یا گیاهان و یا آثار و ابنیه زیان آور باشد. این تعریف، آلودگی پوشش های آبرفتی و سنگی سطح زمین را نیز در برمی گیرد (مطابق بند (ت) ماده ۱ قانون).

ج - ماده آلاینده: هر نوع ماده یا عامل فیزیکی، شیمیایی و زیستی (بیولوژیکی) که باعث آلودگی خاک گردیده و یا به آلودگی آن بیفزاید (مطابق بند (ث) ماده ۱ قانون).

چ - آلوده کننده: تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی که به هر نحو باعث آلودگی خاک شوند (مطابق بند (ج) ماده ۱ قانون).

ح - آلودگی آب: تغییر مواد محلول و یا معلق و یا تغییر درجه حرارت و دیگر خواص فیزیکی، شیمیایی و زیستی (بیولوژیکی) آب در حدی که آن را برای مصرفی که برای آن مقرر است مضر یا غیر مفید سازد (مطابق بند (۶) ماده ۱ آیین نامه اجرایی قانون).

خ - آب های نامتعارف: کلیه آب هایی که غیر از اشکال معمول آب های سطحی و زیرزمینی شیرین وجود دارند مانند آب های شور و لب شور، آب حاصل از تصفیه فاضلاب، آب های سنگ واره ای (فسیلی) و ژرف و آب حاصل از باروری ابرها

معاونت

شماره: ۳۰۶/۱۵۵۶۵ د

تاریخ: ۱۴۰۴/۰۸/۲۵

پیوست: ندارد

«سرمایه‌گذاری برای تولید»
(مقام معظم رهبری))

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

تصویب نامه هیئت وزیران - شیوه نامه تعیین مصادیق تخریب خاک

معاون محترم بهداشت دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی...

موضوع: تصویب نامه هیئت وزیران - شیوه نامه تعیین مصادیق تخریب خاک

باسلام و احترام:

به پیوست تصویب نامه هیئت محترم وزیران با شماره ۱۲۷۳۶۳/ت/۶۴۱۱۵ ه مورخ ۱۴۰۴/۰۸/۰۵ با موضوع «شیوه نامه تعیین مصادیق تخریب خاک» به پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی با همکاری سایر دستگاه های اجرایی تهیه شده است، ارسال می گردد. شایسته است دستور فرمائید جهت اطلاع، پیگیری و بهره برداری موارد مرتبط اقدام مقتضی به عمل آید.

مهندس محسن فرهادی
رئیس مرکز سلامت محیط و کار

معاونت بهداشت

معاونت محیط زیست انسانی

دفتر آب و خاک

حدود مجاز آلودگی خاک و آلاینده های ورودی به آن برای کاربری های مختلف خاک و راهنماهای آن

حدود مجاز آلودگی خاک و آلاینده های ورودی به آن برای کاربری های مختلف خاک و راهنماهای آن (بر اساس قانون حفاظت از خاک)

برای استفاده از حدود مجاز آلودگی خاک و آلاینده های ورودی به آن برای کاربری های مختلف خاک و راهنماهای آن موارد ذیل بایستی لحاظ گردد:

- ۱- خاک آلوده به هیچ عنوان پسماند تلقی نشده و مطابق قانون حفاظت از خاک بایستی خاک آلوده بازسازی شده، حذف و رفع منشا آلودگی انجام شود و ...
- ۲- موضوعات پسماند و پساب مطابق با قوانین، آیین نامه ها و ضوابط مربوط به خود، مدیریت شود.
- ۳- برای استفاده از حدود مجاز آلودگی خاک و آلاینده های ورودی به آن برای کاربری های مختلف خاک و راهنماهای آن بایستی بخش مقدمه، دامنه کاربرد و اصطلاحات و تعاریف برای هر راهنما بطور کامل اجرا شود.
- ۴- حدود مجاز آلودگی خاک و آلاینده های ورودی به آن برای کاربری های مختلف خاک و راهنماهای آن تنها برای مدیریت زیست محیطی منابع خاک کشور براساس قانون حفاظت از خاک می باشد.
- ۵- تشخیص و شناسایی مواد آلاینده خاک و اشخاص آلوده کننده آن و واحدهای آلاینده صرفاً بر عهده سازمان محیط زیست می باشد (مواد ۱۱ و ۱۵ قانون) و بر اساس جدول یک و دو انجام می باشد و سایر راهنما ها دقیقاً منطبق بر دامنه کاربرد برای مدیریت زیست محیطی خاک استفاده می شود.

معاونت بهداشت

معاونت بهداشت